

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

[Redacted]

PRIO
O&B
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.minbzk.nl

Contactpersoon

[Redacted]

Kenmerk
2010-0000019323

Uw Kenmerk
RTL/WOB/25

Bijlagen
7

Datum 11 januari 2010
Betreft Beslissing op uw Wob-verzoek

Geachte [Redacted]

Bij brief van 14 oktober 2009, met kenmerk RTL/WOB/25, heeft u bij mijn ministerie een verzoek ingediend op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) betreffende de scholings- en opleidingskosten in 2008 en de eerste zes maanden van 2009.

U heeft verzocht om een opgave van de gemaakte scholings- en opleidingskosten, centraal en decentraal, van medewerkers en bestuurders, uitsluitend voor zover die meer dan € 5.000,-- per deelnemer bedragen. Meer specifiek verzoekt u om de volgende gegevens:

- naam van de cursist
- functie van de cursist
- schaal van de cursist
- kosten van de cursus
- duur van de cursus
- doel en inhoud van de cursus.

Bij brief van 2 november 2009 heb ik de afdoeningstermijn van uw verzoek verlengd.

Gebleken is dat u uw verzoek ook heeft gericht aan de ministeries van Justitie, LNV, OCW, VWS en V&W. Op 10 november 2009 heeft een gesprek met u en uw gemachtigde dhr. R. Vleugels plaatsgevonden met een delegatie van de aangeschreven departementen. Daarin is onder meer verduidelijkt van uw kant dat het u gaat om de departementen, inclusief de diensten, maar exclusief de ZBO's en de Rechtspraak, en dat het gaat om trajecten of cursussen die per traject of cursus boven de € 5.000,-- per deelnemer per jaar uitkomen. In het gesprek hebben de departementen naar voren gebracht welke praktische en organisatorische problemen dit Wob-verzoek met zich brengt. Tevens is nader uitstel overeengekomen tot 11 januari 2010.

Naar aanleiding van uw verzoek bericht ik u als volgt.

Er is een splitsing aangebracht tussen de centraal en de decentraal gefinancierde opleidingsgegevens.

[Vertical stamp]

Voor zover het betreft de centraal voor het kerndepartement bij de directie Personeel & Organisatie gefinancierde opleidingen ontvangt u bijgevoegd het overzicht van de functiegroepen, schaalgroepen, kosten, duur, het doel en de inhoud van de cursus en de aantallen cursisten (bijlage 1). Van deze centraal gefinancierde opleidingen stel ik u verder een brochure/handleiding ter beschikking waarin op overzichtelijke wijze per cursus de door u gevraagde gegevens staan (zie bijlagen 2a tot en 2c).

Datum
11 januari 2010
Kenmerk
2010-0000019323

BZK financiert centraal voor de gehele rijksdienst het ABD-Kandidatenprogramma voor toekomstige directeuren. Ten aanzien van deze opleiding kan ik u dezelfde gegevens verstrekken als voor de centraal voor het kerndepartement bij de directie Personeel & Organisatie gefinancierde opleidingen (bijlage 3 en 4).

De decentraal gefinancierde opleidingen betreffen de gegevens met betrekking tot de opleidingskosten die gemaakt zijn door de directies van het kerndepartement en door de batenlastendiensten. De batenlastendiensten van mijn ministerie zijn het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD), de Gemeenschappelijke Beheerorganisatie (GBO-overheid), de Landelijke Faciliteit Rampenbestrijding (LFR), de Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR), de Centrale Archief Selectiedienst (CAS), P-direkt en de Werkmaatschappij. In de financiële administratie met betrekking tot de directies en batenlastendiensten staat de financiële transactie tussen het departement dan wel de directie of de batenlastendienst enerzijds en de betreffende crediteur anderzijds centraal. In de financiële administratie zijn geen medewerkersgegevens vastgelegd. De financiële administratie is niet gerelateerd aan de personeelsadministratie van de betreffende directie of batenlastendienst. Evenmin zijn beide administraties met enige inspanning aan elkaar te koppelen. Dit betekent dat ik de door u gevraagde gegevens die betrekking hebben op de medewerker, waaronder het schaal- en functieniveau, niet kan verstrekken. De beschikbare informatie, te weten de kosten van de cursus/opleiding en het aantal cursisten treft u hierbij aan (bijlage 5). Daarnaast wordt een korte omschrijving van de inhoud van de cursus weergegeven (eveneens bijlage 5).

Graag wil ik u ten aanzien van de bijgevoegde lijst van enige aanvullende informatie voorzien ten aanzien van het directoraat-generaal het bureau Algemene Bestuursdienst (ABD) en ten aanzien van het KLPD.

Bureau Algemene Bestuursdienst

Bureau ABD is een onderdeel van BZK en is het management development bureau van de totale Rijksdienst. Als zodanig heeft het Bureau ABD een bijzondere rol in de ontwikkeling van managers (schaal 15 tot 19) binnen het Rijk. In het kader van uw verzoek op grond van de Wob komt deze rol naar voren in de kosten voor het Kandidatenprogramma en voor de opleidingen van interim-managers van ABD-Interim. Hieronder ga ik kort in op de aard van deze dienstverlening. De posten die betrekking hebben op het ABD-Interim zijn in de bijgevoegde lijst gearceerd.

ABD-Kandidatenprogramma

Het ABD-kandidatenprogramma is opgericht in 2002 en is een vier jaar durende concernopleiding voor toekomstige directeuren. Na afloop van dit programma voldoet de deelnemer aan de kwaliteitseisen die het Rijk stelt voor doorstroom naar een directeurspositie. Elk jaar worden 30 leidinggevers, afkomstig van alle departementen, toegelaten tot het ABD-Kandidatenprogramma. Daarbij komen alleen medewerkers in aanmerking die functioneren binnen de rijksdienst in schaal 14 en 15 en een aantal jaren een leidinggevende rol vervullen. Zij hebben de potentie om in twee jaar door te groeien naar directeurschap of hoger. In het ABD-Kandidatenprogramma zijn elk jaar zo'n 120 kandidaten actief in verschillende tranches.

b+0
b+1
b+2
b+3
b+4
b+5
b+6
b+7

Bijlagen:

1. Overzicht centraal bij de directie Personeel & Organisatie gefinancierde opleidingen
- 2a. Beschrijving Meesterlijk Management
- 2b. Beschrijving Leergang naar Leiderschap
- 2c. Beschrijving Interdepartementale Management Leergang
3. Overzicht ABD-Kandidatenprogramma
4. Beschrijving Kandidatenprogramma
5. Overzicht decentraal gefinancierde opleidingen.

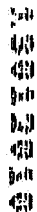
Datum

11 januari 2010

Kenmerk

2010-0000019323

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit daartegen per brief bezwaar maken bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Postbus 20011, 2500 EA Den Haag). Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en ten minste te bevatten: naam en adres van de indiener, dagtekening en de gronden van het bezwaar. Het dient, zo mogelijk, vergezeld te gaan van een afschrift van het besluit waartegen het bezwaar is gericht.

Datum
11 januari 2010
Kenmerk
2010-0000019323

ABD-Interim

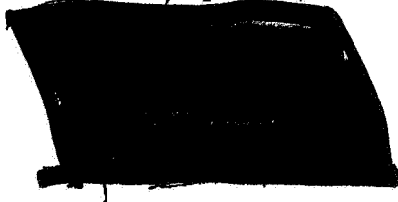
ABD-Interim is een van de diensten van Bureau ABD en is een pool van interim-managers. Al deze interim-managers zijn managers van de rijksoverheid. Het betreft hier dus niet alleen BZK-medewerkers. Zij worden ingezet voor tijdelijke opdrachten binnen de rijksdienst. Elke ABD-manager kan zich voor ABD-Interim opgeven. Managers die na een streng selectieproces worden toegelaten, nemen eerst deel aan een training interim-management. De pool van ABD-Interim bestaat uit ruim 200 interim-managers van en voor het Rijk.

Het Korps Landelijke Politiediensten

Het KLPD levert de Nederlandse politie bijzondere expertise, kennis, producten en diensten die de regionale politiekorpsen zelf niet in huis hebben. Het KLPD is onder meer belast met de aanpak van de zware, georganiseerde criminaliteit, met terreurbestrijding, de beveiliging van de leden van het Koninklijk Huis en met het toezicht op de Nederlandse hoofdverkeersstromen op de weg, het water en het spoor. Om deze taken te kunnen vervullen volgen de medewerkers van het KLPD zeer specifieke opleidingen. U kunt daarbij bijvoorbeeld denken aan vliegers- en onderhoudsopleidingen voor de helikoptervloot.

In het vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, teken ik,

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,
voor deze,
De Secretaris-generaal,

506
448
433
440
443
433
440
433

BIJLAGE 1 OVERZICHT CENTRAAL BIJ DE DIRECTIE PERSONEEL & ORGANISATIE GEFINANCIERDE OPLEIDINGEN 2008/2009

OPLEIDING	KOSTEN	AANTAL MEDEWERKERS	SCHAAL-GROEP	FUNCTIEGROEP
MEESTERLIJK MANAGEMENT	€ 109.025,00	11	14 -- 15	Afdelingshoofd
LEERGANG NAAR LEIDERSCHAP	€ 89.240,00	12	12 -- 13	Sr. Beleidsmedewerker
LEERGANG NAAR LEIDERSCHAP	€ 97.092,50	11	12 -- 13	Sr. Beleidsmedewerker
INTERDEPARTEMENTALE MANAGEMENT LEERGANG VOOR LEIDINGGEVENDEN	€ 83.200,00	5	14 -- 15	Afdelingshoofd

Leergang Meesterlijk Management 2008-2009

Doelgroep

De leergang is bedoeld voor leidinggevend (afdelingshoofden, projectmanagers en andere functies met p-verantwoordelijkheid) in de schalen 14 en 15 met minimaal 1 jaar managementervaring.

Doel

Het ontwikkelen van een persoonlijke leiderschapsstijl om flexibel te functioneren en resultaten te boeken in de krachtenvelden en dilemma's waarmee leidinggevend dagelijks te maken hebben.

Deelnemen aan Meesterlijk Management betekent een reflectie op je persoonlijke ontwikkeling, professionele ontwikkeling, teamontwikkeling én het accent op de omgeving van de BZK organisatie.

Opbouw

Het programma bestaat uit:

- 5 modules met start- en slotdag met de hele deelnemersgroep
- 4 intervisiebijeenkomsten in kleinere groepen
- 3 individuele coachingsessies
- 2 lunchlezingen voor de leidinggevend van de deelnemers
- Individuele opdrachten en een groepsopdracht

Het programma wordt voorafgegaan door een individuele intake en afgesloten met een eindgesprek.

Inhoud:

Rode draad in de leergang is het profiel voor BZK middenmanagement.

- Intakegesprek: aanscherpen van de individuele leerthema's
- Startbijeenkomst: kennismaken met elkaar en met het programma
- Module 1: BZK in een veranderende wereld (*ik en mijn omgeving*)
 - Wat leeft er in de praktijk van de BZK omgeving?
 - Wat betekent dit voor de toekomst van BZK en mijn rol als leidinggevende?
- Module 2: De manager binnen BZK (*ik en de organisatie*)
 - Wat betekenen de ontwikkelingen binnen BZK en rijksbreed voor mijn werk van als BZK-manager?
 - Wat zijn best practices binnen BZK en bij andere ministeries en wat kan ik hiermee?
- Module 3: Persoonlijk Leiderschap (*ik als leider*)
 - Wat zijn mijn persoonlijke stijlen en talenten?
 - Waar liggen voor mij persoonlijke ontwikkelpunten als het gaat over leiderschap binnen BZK?
- Module 4: Leidinggeven aan teams van professionals (*ik en mijn team*)
 - Hoe geef ik leiding aan professionals?
 - Hoe vorm ik van een groep individuen een resultaatgericht team?

- **Module 5: Leiderschap bij verandering en externe sturing (*ik en veranderingen*)**
 - Hoe ga ik om met verandervraagstukken?
 - Hoe treed ik op in veranderingen zodat resultaten bereikt worden?
- **Intervisie:** de inhoud van de intervisie is gekoppeld aan de casuïstiek uit de praktijk.
- **Coaching:** op individueel niveau een verbinding maken tussen persoonlijke en organisatievraagstukken.
- **Eindgesprek:** terugkijken op individuele leerthema's
- **Slotmiddag:** oogsten van de leerpunten en de presentatie hiervan aan de organisatie.

Duur

De opleiding betreft 11 dagen plus enkele intervisie- en coachingsbijeenkomsten.

Resultaten

De leergang heeft een intensief karakter gericht op de persoonlijke reflectie en verdieping.

Als deelnemer aan de leergang:

- Heb je een visie op de toekomst van BZK;
- Heb je inzicht in je sterke en minder sterke kanten als persoon en manager (op basis van het profiel);
- Heb je inzicht in de mogelijkheden om je team verder te ontwikkelen;
- Kun je als manager veranderingsprocessen doorvoeren;
- Ben je beter in staat om je eigen professionele ontwikkeling vorm te geven.

Dit op voorwaarde dat de deelnemer heeft geïnvesteerd in reflectie op zijn eigen kwaliteiten en gedrag.

Doelgroep

De leergang is bedoeld voor potentiële doorgroeiërs in de schalen 12 en 13 die zich willen ontwikkelen naar een (project)managementfunctie. De deelnemers hebben voorafgaand een ontwikkelassessment afgenomen en/of een ontwikkelplan (POP) opgesteld.

Doel

Centrale opgave in de leergang is het vinden en ontwikkelen van een eigen persoonlijke stijl en strategie om resultaten te bereiken.

De leergang heeft een intensief karakter gericht op ieders persoonlijk ontwikkeling. Nadruk in de leergang ligt bij het zélf doen en ervaren. Om resultaat te bereiken is het belangrijk dat je zelf bereid bent tot reflectie op je eigen gedrag.

Opbouw

Het programma is als volgt opgebouwd:

- 5 modules met start- en slotdag
- intervisiebijeenkomsten;
- keukenbezoeken (stage).

Het programma wordt voorafgegaan door een individuele intake en afgesloten met een eindgesprek. Tussentijds kan desgewenst een voortgangsgesprek plaatsvinden.

Inhoud:

- Intakegesprek: aanscherpen van de individuele leerthema's
- Startmiddag: kennismaken met elkaar en met het programma en het maken van afspraken over werkwijze en commitment.
- Module 1: Persoonlijke ontwikkeling (Ik):
 - Wat kan ik: bewustmaken van het eigen handelingsrepertoire, beelden en houding en wat daarin belemmert of helpt?
 - Wat wil ik: reflectie op eigen drijfveren en ambities?
- Module 2: Persoonlijk leiderschap in de praktijk (Ik en mijn projectgroep):
 - Hoe geef ik leiding zonder hiërarchische bevoegdheden?
 - Hoe maak ik van de projectgroep een team?
- Module 3: Organiseren van resultaten (Ik en mijn project)
 - Hoe stuur ik op het bereiken van resultaten?
 - Hoe ga ik om verschillende claims en verwachtingen binnen en buiten de projectgroep?
- Module 4: Strategisch omgevingsmanagement (Ik en de organisatie/omgeving):
 - Hoe positioneer ik de projectgroep in de organisatie?
 - Hoe creëer ik vitale coalities met partners buiten het ministerie?
- Module 5: Balans en presentaties: (Ik en de leergang)
 - Wat is mijn persoonlijke eindbalans?
 - Hoe ziet mijn persoonlijke toekomstplan eruit?
- Intervisie: de inhoud van de intervisie is gekoppeld aan de casuïstiek uit de praktijk.

- Outdoor training: rondom een doelstelling van de ontwikkeling van BZK. De training verbindt abstracte organisatiedoelen aan concreet gedrag, (lichaams)houding en mentale voorbereiding.

Duur

De opleiding betreft 11 ½ dag plus intervisiebijeenkomsten.

Resultaten

De leergang heeft een intensief karakter gericht op ieders persoonlijk ontwikkeling

Deelnemers aan de leergang:

- hebben geleerd om effectiever en vanuit eigen kracht in projecten te sturen op resultaten;
- hebben beter inzicht in hun eigen kwaliteiten en beperkingen;
- zijn beter in staat om effectieve verbindingen aan te gaan met zijn omgeving;
- zijn beter in staat om hun eigen professionele ontwikkeling vorm te geven

Dit op voorwaarde dat de deelnemer heeft geïnvesteerd in reflectie op zijn eigen kwaliteiten en gedrag.

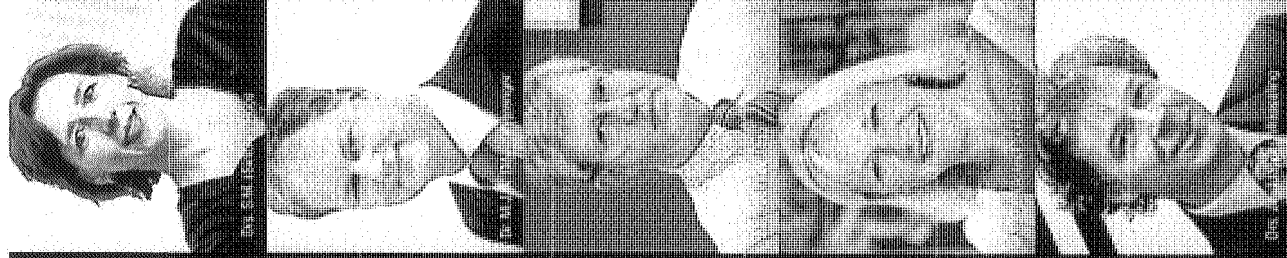
NSOB

Nederlandse School voor Openbaar Bestuur

Berenschot

Interdepartementale Management Leergang

Zij gingen u voor

Dirk van der Stoep
 voorzitter van de Raad van Bestuur
 van de Eerste Kamer van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

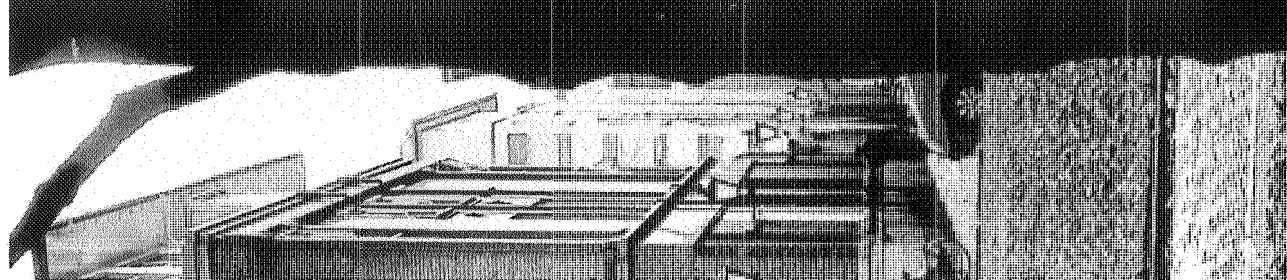
Dr. M. van der Stoep
 voorzitter van de Raad van Bestuur
 van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Dr. J. van der Stoep
 voorzitter van de Raad van Bestuur
 van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Dr. A. van der Stoep
 voorzitter van de Raad van Bestuur
 van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Dr. B. van der Stoep
 voorzitter van de Raad van Bestuur
 van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Dr. C. van der Stoep
 voorzitter van de Raad van Bestuur
 van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Voorwoord

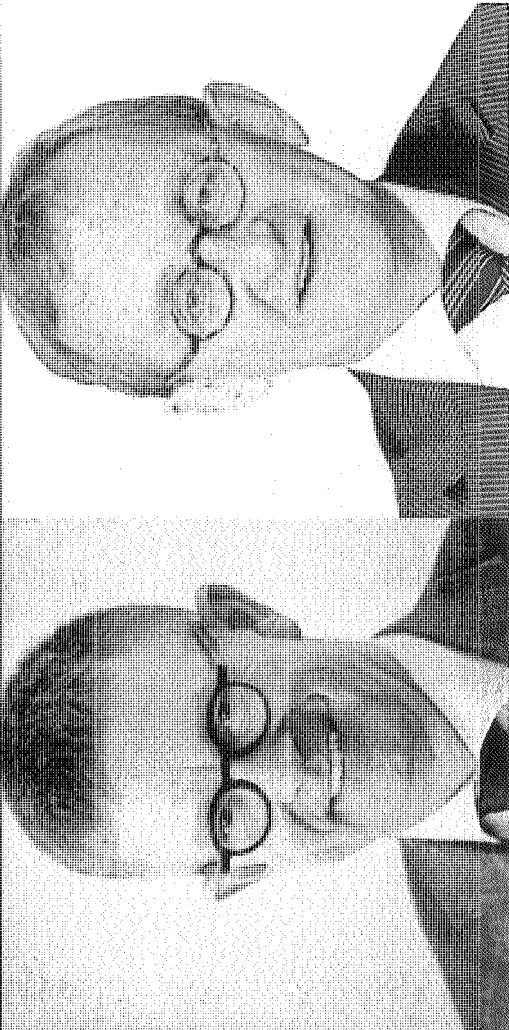

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft de voorlopige versie van de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) aangenomen. Dit betekent dat de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) van kracht zal zijn op 1 januari 2005. De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft de voorlopige versie van de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) aangenomen. Dit betekent dat de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) van kracht zal zijn op 1 januari 2005.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft de voorlopige versie van de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) aangenomen. Dit betekent dat de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) van kracht zal zijn op 1 januari 2005. De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft de voorlopige versie van de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) aangenomen. Dit betekent dat de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) van kracht zal zijn op 1 januari 2005.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft de voorlopige versie van de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) aangenomen. Dit betekent dat de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) van kracht zal zijn op 1 januari 2005. De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft de voorlopige versie van de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) aangenomen. Dit betekent dat de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) van kracht zal zijn op 1 januari 2005.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft de voorlopige versie van de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) aangenomen. Dit betekent dat de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) van kracht zal zijn op 1 januari 2005. De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft de voorlopige versie van de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) aangenomen. Dit betekent dat de Wet op de Arbeidsmarkt Overgang (WAO) van kracht zal zijn op 1 januari 2005.

Interdepartementale Management Leergang

. . .

De Interdepartementale Management Leergang (IML) is een nieuw verticaal initiatief, gericht op de ontwikkeling van toekomstrijke leidinggevenden die voortbouwen op het succes van de organisatie.

Er worden kennis en vaardigheden ontwikkeld op het gebied van innovatie, van het IML, waarbij de leidinggevenden hun leidinggevende rol combineren met hun leidinggevende rol. De leidinggevenden worden opgeleid om de organisatie te leiden en te ontwikkelen. De leidinggevenden worden opgeleid om de organisatie te leiden en te ontwikkelen. De leidinggevenden worden opgeleid om de organisatie te leiden en te ontwikkelen.

De IML is een verticaal initiatief, gericht op de ontwikkeling van toekomstrijke leidinggevenden die voortbouwen op het succes van de organisatie. De leidinggevenden worden opgeleid om de organisatie te leiden en te ontwikkelen. De leidinggevenden worden opgeleid om de organisatie te leiden en te ontwikkelen. De leidinggevenden worden opgeleid om de organisatie te leiden en te ontwikkelen.

'Minder sjablonen, meer onthecht denken'

Dr. J. Leenen Heij, IMI lid Innovatie en manager Innovatie Intelligence Unit bij SentraAcem

"Iedereen die een aantal jaren meedraait in de rijksdienst draagt in vaste denkpatronen te vervallen. De IML heeft me daar onverbiddelijk uit losgemaakt. Docenten dagen je uit tot spannende discussies en inspireren je om met een andere blik naar de soms bizarre en gelijke werkelijkheid te kijken."

Jouw organisatie daarin. Voor mijn organisatie ben ik daardoor misschien niet gemakkelijker geworden, maar wel uitdagender. Ik probeer voorkomen dat we in vaste, hiërarchische patronen denken. Ik zit zelf ook niet te wachten op medewerkers die alleen maar doen wat ik zeg.

De IML leert je geen kunstjes, maar draag ertoe bij dat je ontsichter over de rijksverhoudingen had en over de rol van

De IML heeft de kwaliteit van mijn werk positief beïnvloed. En gezien de lange traditie die mijn departement heeft met

deze leergang, geldt dat voor meer medewerkers. Minder met de stroom mee hollen, minder sjablonen, meer onthecht denken. Dat is voor mij de belangrijkste bijdrage van de IML. Zo'n opleiding vind je nergens."

OPMERKELIJKE
INZICHTEN?

- ZORG DAT JE ER OP
TIJD (OP DE SORDE
PIL) BY BENT.
- BEWUST VAN INDIRECTE
INVLOED

De opleiding

...

De Interdepartementale Management Leergang is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden. Het is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden. Het is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden.

De leergang is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden.

De leergang is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden. Het is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden. Het is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden.

De leergang is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden.

De leergang is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden. Het is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden. Het is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden.

De leergang is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden.

De leergang is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden. Het is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden. Het is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden.

De leergang is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden. Het is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden. Het is een unieke combinatie van theoretische kennis en praktische vaardigheden.

'Een geweldige intellectuele verdieping'

Prof. dr. S. (Stavros) Zourdis, hoogleraar bestuurskunde aan de Universiteit van Tilburg

"De module die ik sinds 2003 samen met Henk Wesseling doceer, gaat over politiek-ambtelijke betrekkingen. Zag maar de 'Yes Minister' verhoudingen. Voor ons is het elke keer weer een feestje. Het is buitengewoon boeiend om met een groep hoogontwikkelde professionals te reflecteren op dit thema. Bovendien is het altijd ongelooflijk spannend. Niet zelden doet zich bij aanvang van de opleiding een politieke affaire voor, waardoor we theoretische kennis op overtuigende wijze

kunnen koppelen aan de praktijk van de politiek en de ervaringen van de deelnemers.

De deelnemers zelf zijn voor het succes van de IML het belangrijkste. Het is opvallend hoe leergierig mensen zijn. Zij zorgen in belangrijke mate zelf voor een geweldige intellectuele verdieping. Er ontstaan intense onderlinge contacten, die leiden tot vijfmscherpe discussies over ambtelijk-bestuurlijke betrekkingen

in reële casussen. Die verbinding met de praktijk maakt de leergang herkenbaar en toepasbaar."

Waarom is dat belangrijk, om wat voor reden is dat belangrijk?

De wereld is veranderend. Het is niet meer zo dat je eenmaal een baan hebt gevonden en daarvoor gaat werken. Het is nu eenmaal zo dat je moet blijven leren en jezelf ontwikkelen. We moeten ons blijven ontwikkelen. Het is niet meer zo dat je eenmaal een baan hebt gevonden en daarvoor gaat werken. Het is nu eenmaal zo dat je moet blijven leren en jezelf ontwikkelen. We moeten ons blijven ontwikkelen. Het is niet meer zo dat je eenmaal een baan hebt gevonden en daarvoor gaat werken. Het is nu eenmaal zo dat je moet blijven leren en jezelf ontwikkelen. We moeten ons blijven ontwikkelen.

Wat is de rol van de universiteit?

De universiteit heeft een belangrijke rol te spelen in de samenleving. Het is niet alleen een plek waar men kan komen om te leren, maar ook een plek waar men kan komen om te werken. De universiteit moet ervoor zorgen dat de samenleving zich kan ontwikkelen en dat de mensen die er werken ook kunnen ontwikkelen. Het is niet alleen een plek waar men kan komen om te leren, maar ook een plek waar men kan komen om te werken. De universiteit moet ervoor zorgen dat de samenleving zich kan ontwikkelen en dat de mensen die er werken ook kunnen ontwikkelen.

Wat is de rol van de universiteit?

De universiteit heeft een belangrijke rol te spelen in de samenleving. Het is niet alleen een plek waar men kan komen om te leren, maar ook een plek waar men kan komen om te werken. De universiteit moet ervoor zorgen dat de samenleving zich kan ontwikkelen en dat de mensen die er werken ook kunnen ontwikkelen. Het is niet alleen een plek waar men kan komen om te leren, maar ook een plek waar men kan komen om te werken. De universiteit moet ervoor zorgen dat de samenleving zich kan ontwikkelen en dat de mensen die er werken ook kunnen ontwikkelen.

Wat is de rol van de universiteit?

De universiteit heeft een belangrijke rol te spelen in de samenleving. Het is niet alleen een plek waar men kan komen om te leren, maar ook een plek waar men kan komen om te werken. De universiteit moet ervoor zorgen dat de samenleving zich kan ontwikkelen en dat de mensen die er werken ook kunnen ontwikkelen. Het is niet alleen een plek waar men kan komen om te leren, maar ook een plek waar men kan komen om te werken. De universiteit moet ervoor zorgen dat de samenleving zich kan ontwikkelen en dat de mensen die er werken ook kunnen ontwikkelen.

'Brede scope en eigenzinnige aanpak'

De universiteit heeft een belangrijke rol te spelen in de samenleving. Het is niet alleen een plek waar men kan komen om te leren, maar ook een plek waar men kan komen om te werken. De universiteit moet ervoor zorgen dat de samenleving zich kan ontwikkelen en dat de mensen die er werken ook kunnen ontwikkelen.

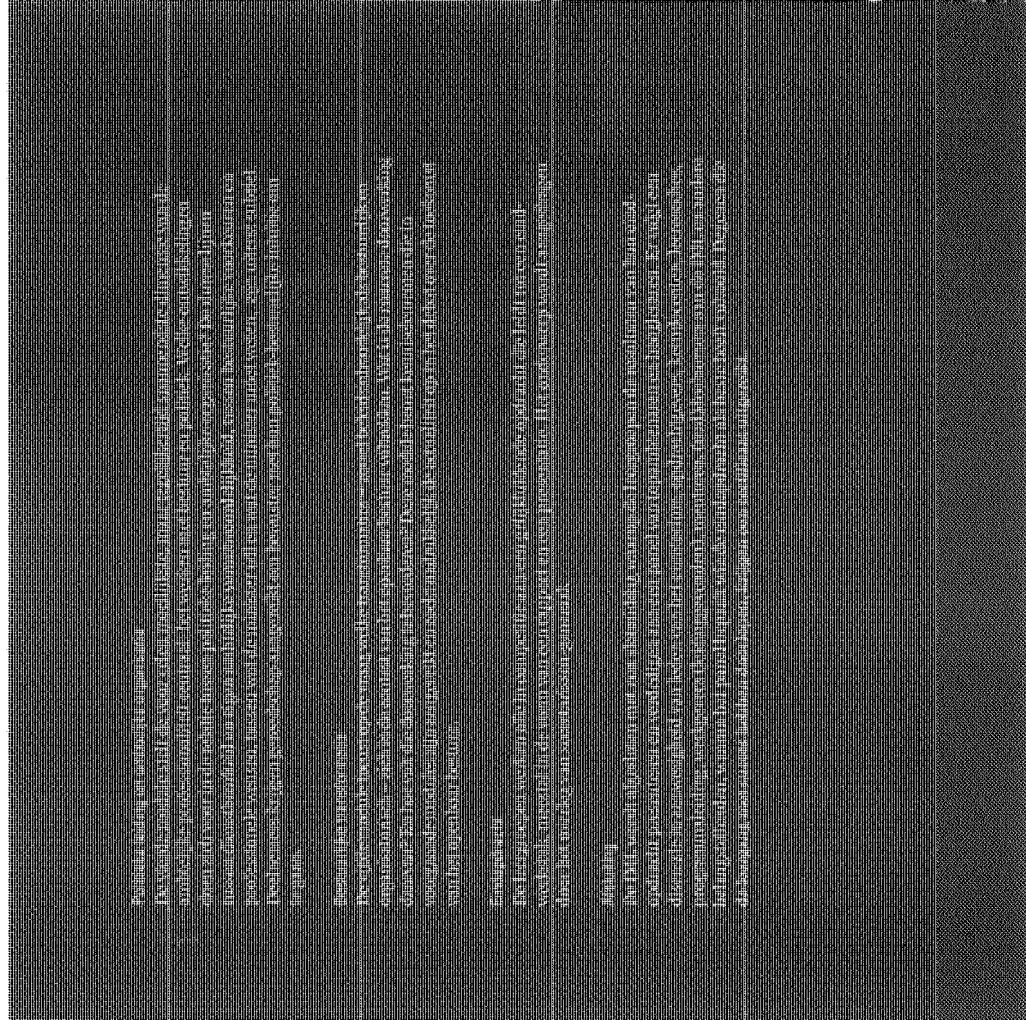
"Binnen ons departement bieden we medewerkers uitgebreide mogelijkheden om in zichzelf en daarmee in onze organisatie te investeren. Aan mensen die in samenwerking willen komen voor een toernooi, vragen we een ambitiedocument. Dat spreken we door en wanneer de ambities reëel zijn, zoeken we een zo goed mogelijk opleidingsfit."

Daarbij is de IML nadrukkelijk in beeld, vanwege zijn brede scope en eigenzinnige

aanpak. De mix van mensen uit de gehele rijksdienst, de intensiteit waarmee deelnemers met elkaar opbreken, en ervaringen delen en reflecteren, maakt de IML bijzonder. Ik hoor leer van deelnemers zeer positieve verhalen over.

Als lid van het curatorium van de IML ben ik betrokken bij de opleiding zelf. Langs die weg houdt de NSDB voortdurend contact met haar klanten. Dat verklaart denk ik mede het succes van de IML.

Daarnaast begeleid ik een aantal leergroepen bij de uitvoering van hun leeropdracht. Ze werken aan oplossingen voor vraagstukken die uiterst relevant zijn voor de rijksdienst. Ik merk dat juist die verbinding tussen theorie en praktijk niet alleen de deelnemers scherpt, maar ook mijzelf."

NSOB

Nederlandse School voor Openbaar Bestuur

Berenschot

NSOB
Lange Voorhout 17
2514 EB Den Haag

t (070) 30 24 910
f (070) 30 24 911
e info@nsob.nl
w www.nsob.nl

Berenschot
Europalaan 40
3526 KS Utrecht

t (030) 29 16 916
f (030) 29 47 090
w www.berenschot.nl

Tekst en realisatie
Public Creation, Baarn

Fotografie
Gerhard van Roon, Den Haag

Ontwerp
Simons en Boom, Arnhem

Druk
Drukkerij Gijsemberg, Maasmechelen

BIJLAGE 3 OVERZICHT KANDIDATENPROGRAMMA 2008/2009

OPLEIDING	KOSTEN	AANTAL MEDEWERKERS	SCHAAL-GROEP	FUNCTIEGROEP
KANDIDATENPROGRAMMA MANAGEMENTONTWIKKELING	€ 2.117.682,84	ongeveer 120 per jaar	14 en 15	Leidinggevende

ABD Kandidatenprogramma

Intensief leerpad voor managers van deze tijd

abd

Algemene Bestuursdienst

Met passie werken
voor de samenleving

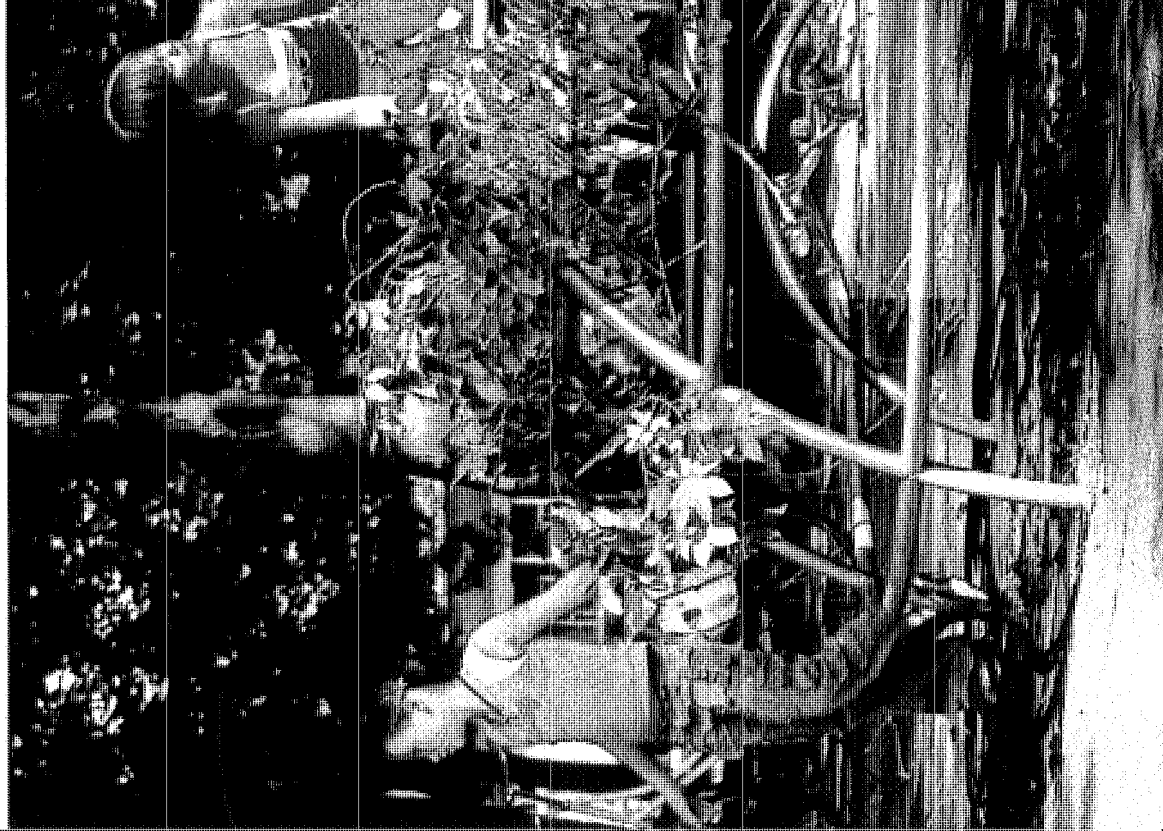
Intensief leerpad voor managers van deze tijd

Het ABD-Kandidatenprogramma is een leerprogramma in de rijksoverheid voor de topmanager van morgen. Na afloop van dit programma voldoet de toekomstige leidinggevende aan de kwaliteitseisen die het Rijk stelt: een inspirerend leidinggevende met internationale oriëntatie die breed is ontwikkeld en die in staat is politiek-maatschappelijke vraagstukken beleidsmatig richting en uitvoering te geven. Kortom, in staat is een functie in de Algemene Bestuursdienst te vervullen.

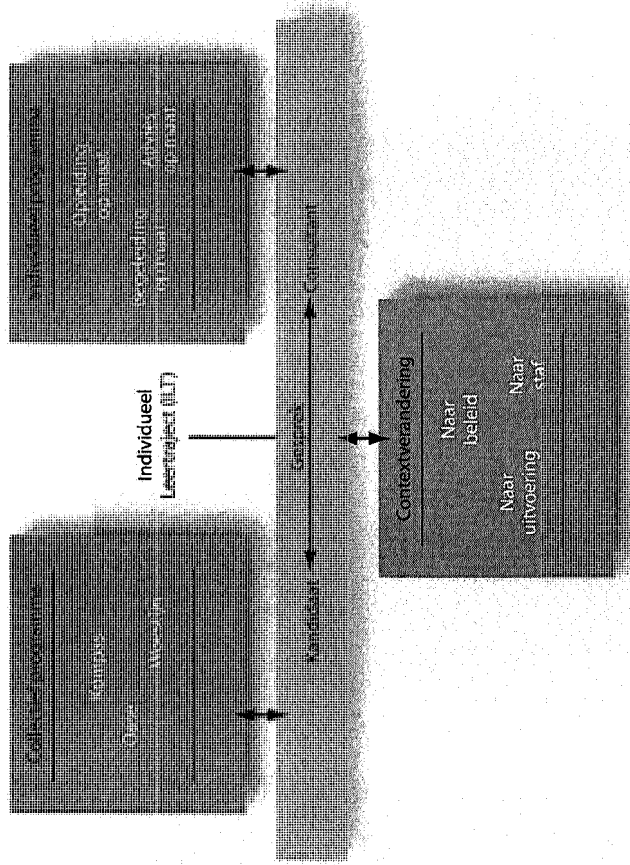
'Ken je vak. Ken jezelf. Ken de wereld.'

Kenmerkend voor het ABD-Kandidatenprogramma is de drie-eenheid van vakkenis (ken je vak), persoonlijke ontwikkeling (ken jezelf) en de positie van manager van het Rijk in de maatschappij (ken de wereld). Dit uitgangspunt geeft inhoud aan drie componenten: een collectief programma, een individueel programma en een werkervaring-component. De opbouw van het programma is schematisch weergegeven op pagina 4.

De kandidaten leren vooral door nieuwe en verschillende ervaringen op te doen. Daarbij wordt de wisselwerking tussen leerervaringen en werkpraktijk gestimuleerd. In de visie van Bureau ABD leert een leidinggevende het meest door ervaringsgericht leren. De kandidaten worden gestimuleerd om situaties te leren lezen en te reflecteren op het eigen handelen.

Dewan Kerebangan (Dewan Kerebangan)
Jl. Cendekia No. 100, Bogor, West Java
Phone: 0812 9033 8888 | Email: kerebangan@gmail.com

Op basis van talenten van de kandidaten wordt zoveel mogelijk maatwerk geboden. Zo worden de inhoud van het collectieve- en het individuele deel, de (buitenlandse) werkervaring en stages vormgegeven door de interesse, ambitie, situatie, mogelijkheden en persoonlijke ontwikkeling van de deelnemers. De talenten van de kandidaten zijn het uitgangspunt.

Collectief programma

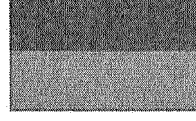
Per trimester zijn er twee à drie bijeenkomsten van het collectieve programma. Diverse leiderschapsparadoxen komen hierbij aan bod. Denk hierbij aan de paradoxen van bijvoorbeeld; vrijlatend sturen en autonoom samenwerken. Markante sprekers leiden de bijeenkomst in en nodigen de deelnemers uit gezamenlijk gevarieerde opdrachten uit te voeren. Het gaat hierbij om het openen van deuren die anders gesloten blijven. Ervaringen worden versneld aangereikt.

Regelmatig worden de kandidaten dan ook op een directe manier betrokken bij de uitvoeringspraktijk ('Ken de wereld'). Kandidaten formuleren hun eigen opdrachten die variëren van bijvoorbeeld het leveren van hand- en spandiensten in de zorg of in de daklozenopvang tot een dag meelopen met de surveillance bij de politie.

Verder is er binnen het programma veel aandacht voor de Europese Unie. In het eerste jaar bezoeken de deelnemers Brussel om kennis te nemen van het Europese besluitvormingsproces. Ook een stage van enkele maanden bij de Europese Commissie behoort tot het programma.

Individueel programma op maat

Het vaststellen van het individuele programma gaat in overleg met de kandidaat. Eén van de uitgangspunten vormt de potentieelanalyse die bij aanvang

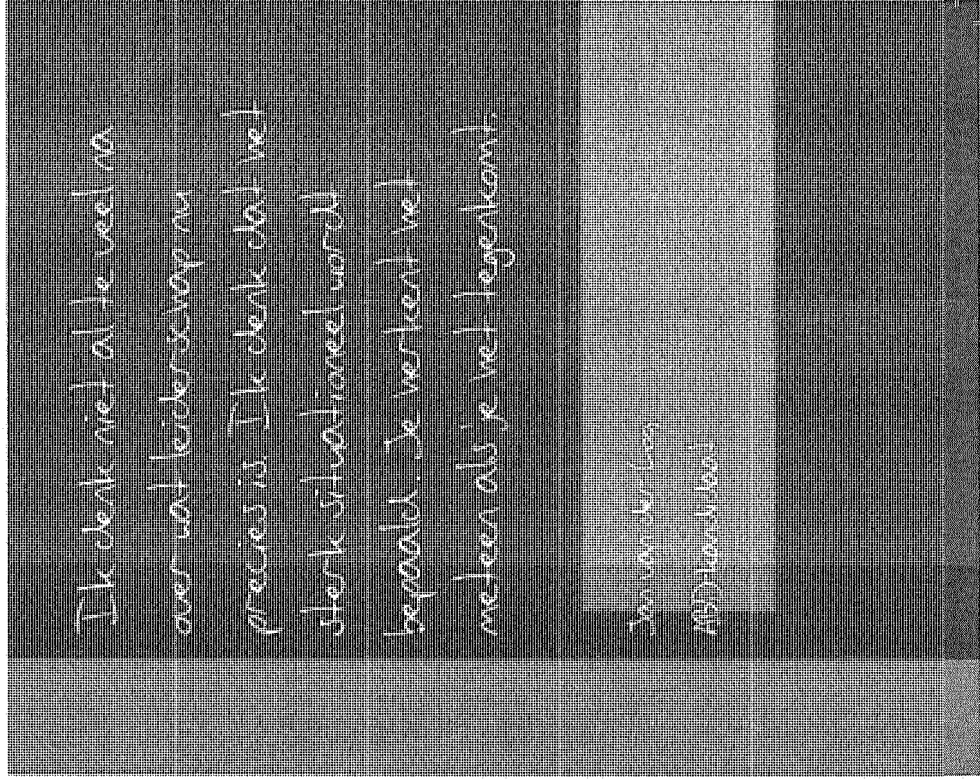
van het programma wordt gemaakt. Een ander uitgangspunt is het streefprofiel van de toekomstige ABD-manager. In samenspraak met de consultant van het ABD-Kandidatenprogramma stelt elke kandidaat een Individueel Leertraject (ILT) vast. Hierin komen het verder ontwikkelen van specifieke vaardigheden en het vaststellen van een inspirerende werkervaring ter sprake. Ook deelname aan cursussen, congressen, platforms en korte stages kunnen deel uitmaken van het individuele programma.

Iedere kandidaat krijgt aan het begin van het programma een tutor toegewezen. De tutor is een directeur-generaal, een secretaris-generaal of zijn plaatsvervanger. Zij hebben de ontwikkeling naar een topfunctie zelf meegemaakt en zijn graag bereid hun ervaringen met kandidaten te delen.

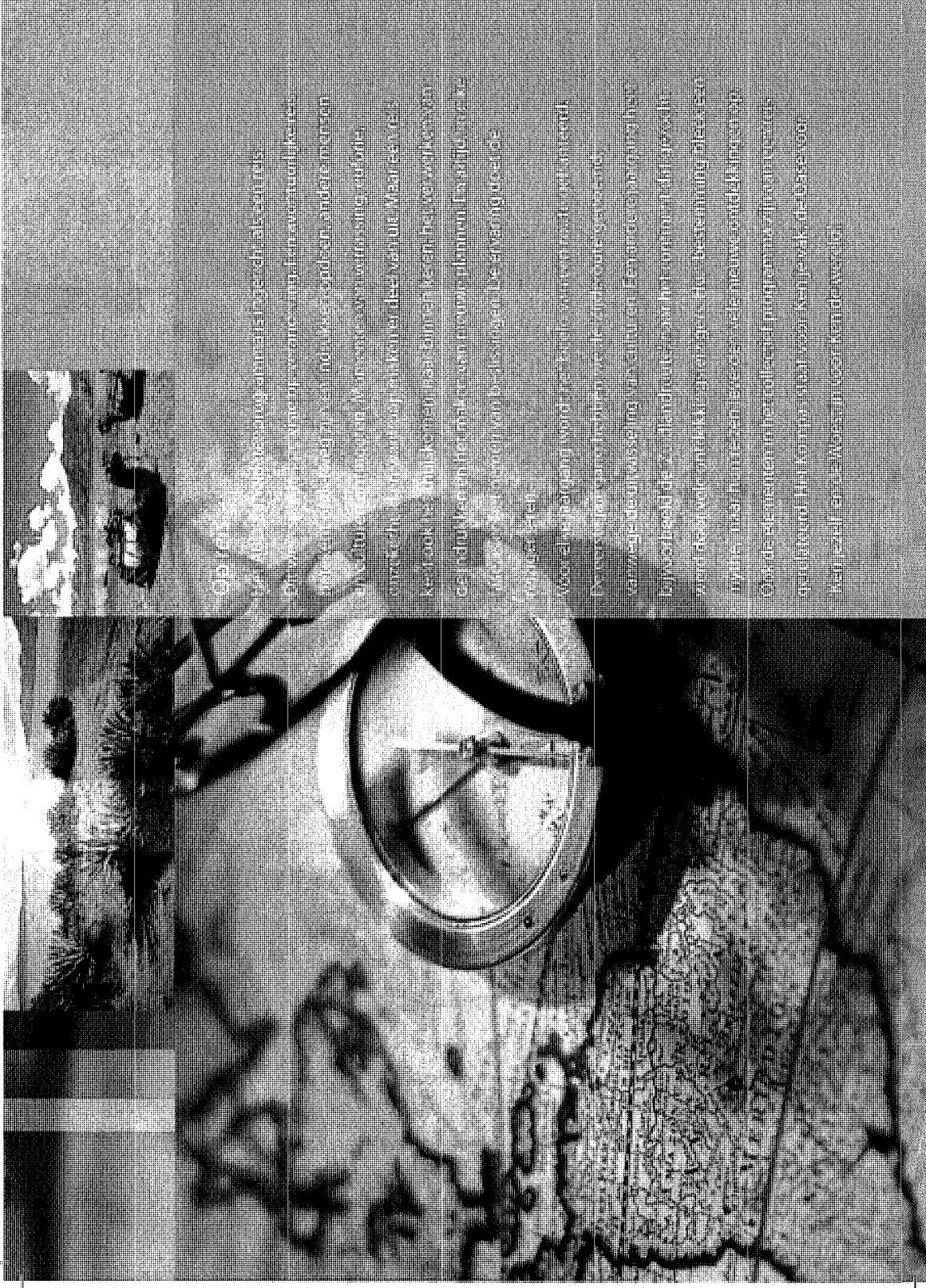
Loopbaanadvies en werkervaring

In de tweede helft van het programma is er, naast het vergroten van kennis en zelfinzicht, ruimte voor de voorbereiding op een ABD-functie door loopbaanadvies en het opdoen van werkervaring. De consultants van het ABD-Kandidatenprogramma begeleiden dit traject. Zij brengen de kandidaten in contact met MD-adviseurs van de departementen en bij het ABD bij het vinden van geschikte werkervaringsplekken die aansluiten bij de leerdoelen van de kandidaat. Hierbij valt te denken aan het (tijdelijk) vervullen van openstaande vacatures, detachering, een stage, het managen van projecten bij publieke of maatschappelijke organisaties en/of het opdoen van internationale werkervaring.

Ik denk niet al te veel na
over wat leiderschap nu
precies is. Ik denk dat het
sterk situationeel wordt
bepaald. Je herkent het
meestal als je het tegenkomt.

Jan van der Meer
ABD-Kandidaat

Op 101

19-02-2007 13:46:52

Over de samenleving, de maatschappij, de mens,
 de wereld en de natuur. Het is de bedoeling dat
 andere mensen...
 en de mens...
 de mens...
 de mens...
 de mens...
 de mens...
 de mens...
 de mens...
 de mens...

Selectieprocedure

Sinds de oprichting in 2002 volgen elk jaar tussen de 25 en 30 leidinggevenden het ABD-Kandidatenprogramma. Alle ministeries vaardigen jaarlijks maximaal twee kandidaten af.

Aanmelding gaat via voordracht van de secretaris-generaal van het ministerie. Rechtstreeks aanmelden voor het programma is daarom niet mogelijk. Wel kunnen geïnteresseerden dit laten weten aan hun MD-adviseur. Daarbij komen alleen medewerkers in aanmerking die functioneren binnen de rijksdienst in schaal 14 of 15 en een aantal jaren een leidinggevende rol vervullen. Zij hebben de potentie om in twee jaar door te groeien naar directeurschap of hoger en zich verder te ontwikkelen op een ander ministerie dan het huidige.

De aangewezen kandidaten krijgen een uitnodiging voor het doorlopen van een selectieprocedure, verzorgd door Bureau ABD. Op basis hiervan maakt het ministerie een keuze en draagt de potentiële kandidaten voor aan Bureau ABD.

Iedereen die leiding
geeft of pretendeert
leiding te geven, moet
een aantal dingen over
zichzelf kunnen zeggen

Sprond van talent,
topmanagement op BZK

De lat ligt hoog

Van kandidaten wordt verlangd dat zij zich willen ontwikkelen op vele fronten. Soms zijn daar ervaringen of tijdelijke functies bij die op het eerste gezicht niet aansluiten bij persoonlijke interesses en competenties, maar die wel passen in het individuele ontwikkelingsperspectief. Dat vraagt dus veel inzet, ook van de directe (werk-)omgeving.

Een overheid van de hoogste kwaliteit

De samenleving verwacht een overheid van de hoogste kwaliteit. Deze kwaliteit wordt bepaald door de kwaliteit van de ambtenaren. Managers spelen hierbij een cruciale rol. Zij moeten flexibel zijn, daadkrachtig, en steeds vaker leiding geven aan het vinden van nieuwe wegen en oplossingen. Daarbij moeten ze inhoudelijk goed op de hoogte zijn en het vermogen bezitten om anderen mee te krijgen. Deze tijd vraagt om leiders met

persoonlijkheid en een visie op maatschappelijke ontwikkelingen.

Management Development krijgt om die reden binnen het Rijk intensieve aandacht. Als management development bureau van het Rijk ondersteunt Bureau ABD op het terrein van werving, selectie en ontwikkeling. Daarbij gaat het naast de uitvoering van het ABD-Kandidatenprogramma onder meer om loopbaanbegeleiding, coaching, opleidingsadvies, bemiddeling bij EU-benoemingen, ABD-Interim, en ABD-Intercollegiale consultatie.

Meer weten?

Meer informatie over het ABD-Kandidatenprogramma is te vinden op www.algemenebestuursdienst.nl. Neem voor specifieke informatie over het Kandidatenprogramma contact op met Bureau ABD, telefoonnummer (070) 4268517. Of stuur een mail aan kpabd@minbzk.nl.

Wet zijn de mensen die de
rijksdienst maken
Gemspreerde leidinggevenden
vebben ze nodig; personen die
gekeerd hebben paracruaal te
brengen. Dit is niet één beste
weg, wet is afhankelijk van
persoon plaats, onderwerpen
tijd

Peter Hein, HRD manager

abd

Algemene Bestuursdienst

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Bureau Algemene Bestuursdienst

Kalvermarkt 53

Postbus 20011

2500 EA Den Haag

telefoon 070 4268082

fax 070 4266868

e-mail abd@minbzk.nl

www.algemenebestuursdienst.nl

© Algemene Bestuursdienst, 2007

OPLEIDINGEN 2008/2009

BIJLAGE 5: OVERZICHT DECENTRAAL GEFINANCIERDE OPLEIDINGEN 2008/2009

OPLEIDING	AANTAL DEELNEMERS	KOSTEN	OPMERKINGEN
Kerndepartement incl. BLDiensten: coaching			
Coachingsopleiding	8	€ 65.108,77	
Kerndepartement incl. BLDiensten: management			
ADD (incl. Interimmanagement)	2	€ 18.847,00	
Comenius China leiderschapsopleiding	1	€ 9.750,00	
Communicatie, interactie en managementvaardigheden voor niet-leidinggevenden	3	€ 7.330,40	
Cursus leiderschap, reflectie en ontwikkeling	3	€ 20.970,00	
Cursus persoonlijk leiderschap	1	€ 5.286,25	
Cursus sturen op verandering in organisaties	2	€ 29.000,00	
De Nieuwe Manager	2	€ 27.888,70	
Executive Changemanagement	1	€ 21.000,00	opleiding in het kader van het sociaal flankerend beleid voor omscholing van een herplaatsingskandidaat
Funciegerichte opleiding tot leidinggevende in archiefbewerking	1	€ 5.000,00	
Interdepartementale Management Leergang	1	€ 17.000,00	
Interdepartementale management leergang voor vrouwen	4	€ 31.020,00	
Internationale leiderschapstraining	1	€ 10.334,65	
Internationale managementstraining	1	€ 15.515,31	
Leergang publiek management	1	€ 20.400,00	
Managementtraining mbt ontwikkelprojecten	1	€ 5.300,00	
Opleiding communicatiemanagement	1	€ 5.000,00	
Young Executives Program	1	€ 15.623,90	
Kerndepartement incl. BLDiensten: vaardigheden/vakinhoudelijk			
Applicatie rijopleiding B en rij-opleiding E achter B	1	€ 6.420,00	
Atlantic pacific VoRa studieprogramma	1	€ 7.300,00	
Conflictbemiddelingscursus	1	€ 5.200,00	
Cursus adviesvaardigheden	1	€ 6.535,52	
Cursus Insights Discovery	2	€ 10.400,00	
Cursus projectmanagement	1	€ 5.015,00	
Cursus SAP	17	€ 157.250,00	
Effectiviteitstraining	2	€ 20.169,00	
Financiële cursus	1	€ 6.800,00	
ICT studiereis naar Microsoft	1	€ 6.450,17	
Informaticarecht	2	€ 12.495,00	
Leeratelier strategie	3	€ 17.850,00	
Leergang beleid in verandering	3	€ 16.245,00	
Leergang Beleidskunde 1	1	€ 6.090,00	
Leergang Good governance and stakeholdermanagement	2	€ 19.500,00	
Leergang governance	1	€ 9.750,00	
Leergang persoonlijke ontwikkeling	1	€ 8.324,05	
Leergang programma en projectmanagement	2	€ 10.180,00	
Leergang projectmanagement	1	€ 5.165,00	
Leergang van europees beleid naar nationale uitvoering	2	€ 13.990,00	
Leergang voor Beleidsprofessionals	2	€ 24.675,00	
Leergang vrije ruimte	1	€ 7.950,00	
Master of Business Administratie	1	€ 12.249,35	
Master of crisis and disaster management	1	€ 16.000,00	
Masterclass management van professionele dienstverlening	1	€ 8.692,00	
MBA Quality Insurance en interne controle	1	€ 10.200,00	
Mediationopleiding	3	€ 43.726,26	
Opleiding controller	1	€ 5.595,00	
Opleiding desk top publishing professional	2	€ 10.280,00	
Opleiding invloedrijk handelen in veranderprocessen + methodisch redeneren	2	€ 22.500,00	
Opleiding loopbaanadviseur	2	€ 17.374,00	
Opleiding persoonlijke ontwikkeling	1	€ 5.420,45	
Opleiding public controller	1	€ 9.000,00	
Postdoctorale opleiding voor auditor	2	€ 21.500,00	
Post-HBO integrale veiligheid	1	€ 6.545,00	
Professionalisering P&O-functionaris	1	€ 8.943,75	
Promotieonderzoek	1	€ 5.410,00	
Public sector MBA	2	€ 25.350,00	
Raad van Hoofdcommissarissen studiereis Turkije	1	€ 5.131,93	

OPLEIDINGEN 2008/2009

OPLEIDING	AANTAL DEELNEMERS	KOSTEN	OPMERKINGEN
Strategisch Management	1	€ 5.341,91	
Studietoel naar microscopie opleidingen	1	€ 6.450,00	
Studietoel president schoolweek	2	€ 14.920,00	
Training adviesvaardigheden	1	€ 15.000,00	
Training begeleiding ontwikkelingsprojecten	2	€ 10.424,40	
Training leerzwaarte richt afschrijven	3	€ 17.671,50	
Vakopleiding openbare functies hogere ambtenaren	4	€ 28.000,00	
Veiligheidsopleiding personenvervoer	10	€ 74.650,00	BZK betaalt deze opleiding ook voor de chauffeurs van het Ministerie van Justitie
Wetgevingsopleiding	4	€ 24.000,00	
Zelfsturing vanuit persoonlijke kracht	1	€ 5.239,75	
KLPD: Coaching			
Coachingopleiding	12	€ 96.445,56	
KLPD: Management			
Training De ronde tafel (persoonlijk leiderschap tactisch niveau)	3	€ 16.200,00	
BBA Leiderschap (Bachelor)	1	€ 16.875,00	
Cursus leidinggeven aan de inzetbaarheid	1	€ 15.075,00	
Cursus professioneel leiderschap	1	€ 6.988,41	
Cyclus persoonlijk leiderschap	18	€ 112.410,00	
Executive Change Management	2	€ 39.000,00	
HBO Sturen van veranderingen	1	€ 14.500,00	
Hoger Management opleiding	1	€ 5.995,00	
KIM-Training (managementvaardigheden training)	2	€ 15.041,60	
Master of Public Management	1	€ 19.333,34	
Master Strategisch Management 22	1	€ 22.500,00	
Masterclass information security management	1	€ 6.450,00	
Mastercourse 3-5 NOVO8	1	€ 20.476,07	
Masteropleiding public controlling	1	€ 9.900,00	
Masteropleiding Publiek Management	1	€ 14.500,00	
Operationeel Leidinggevende Leergang - Recherche (OLL-R)	7	€ 229.571,00	
Operationeel Leidinggevende Leergang (OLL)	2	€ 50.944,00	4
Opleiding bedrijfskundig veranderen	1	€ 6.122,55	
Opleiding info management voor strategisch manager	1	€ 22.500,00	
Opleiding Leiding geven aan een groep bereiden ME	2	€ 19.895,50	
Opleiding Leiding geven aan een sectie AOE	3	€ 21.132,00	
Opleiding Leiding geven aan een team Persoonsbeveiligers	10	€ 78.250,00	
Opleiding Master change management	1	€ 5.434,58	
Opleiding Tactisch leidinggeven aan grootschalig en bijzonder optreden: Interventie	5	€ 51.909,00	
Persoonlijk leiderschap	7	€ 38.220,00	
Postnitiële masteropleiding public controlling	1	€ 9.900,00	
Strategisch Leidinggevende Leergang (SLL)	4	€ 192.726,17	
Tactisch Leidinggevende Leergang - Recherche (2e jaar)	1	€ 26.075,00	
Tactisch Leidinggevende Leergang - 2e jaar	1	€ 15.810,00	
Tactisch Leidinggevende Leergang - Recherche (TLL-R)	1	€ 42.839,00	
Training leiderschapsontwikkeling	1	€ 7.809,38	
Training ACM05 SIOO executive change management	1	€ 21.000,00	
Training De ronde tafel (persoonlijk leiderschap tactisch niveau)	2	€ 10.800,00	
Training Leidinggeven bij explosieven Veiligheid CBRNE (versie 2)	1	€ 7.086,00	
Training Management voor niet-leidinggeevenden	1	€ 5.500,00	
Training masterclass leiderschap	2	€ 13.500,00	
Training Persoonlijk leiderschap	1	€ 12.500,00	
Training Professioneel leiderschap	1	€ 6.403,36	
Training Verandermanagement	1	€ 5.500,00	
KLPD: Vaardigheden/vakinhoudelijk			
(Opleiding) Officier van Dienst-Politie (OvD-P)	6	€ 35.880,00	
10 daags on-site gebruikerstraining	22	€ 130.245,50	
8 daagse training autocad (maatwerk) (ICT applicatie)	2	€ 14.161,00	
B2 HR 16-4-2008 technische opleiding werktuigkundige	1	€ 5.858,45	
Bachelor & Master rechtswetenschappen	1	€ 12.500,00	
Basistraining Helikopterbrandbestrijding	1	€ 8.991,64	

OPLEIDINGEN 2008/2009

OPLEIDING	AANTAL DEELNEMERS	KOSTEN	OPMERKINGEN
BBA MER (bachelor Business Adm)	1	€ 5.875,00	
Bedienaar IMSI catcher (opvangen gesprekken)	4	€ 29.420,00	
Bijtscholing werken op hoogte naar level 2 - Specialist	2	€ 13.780,00	
BOA opleiding Bijzonder opsp ambtenaar	1	€ 7.913,50	
BOSNO (training gedragsbeïnvloeding)	2	€ 14.360,00	
Cursus "Beleidskunde"	1	€ 6.090,00	
Cursus "Bewegen in het IR-spectrum"	1	€ 13.800,00	
Cursus Analog Simulation with Pspice	1	€ 5.950,00	
Cursus Engels	1	€ 9.340,00	
Cursus Frans Fast Track Spec. Progr.	1	€ 5.130,00	
Cursus Frans tlv misdrijven	1	€ 8.189,94	
Cursus I-Base-gebruiker (ICT applicatie)	1	€ 15.200,01	
Cursus Integrale veiligheid	1	€ 8.964,00	
Cursus Nederlands	1	€ 6.370,81	
Cursus Portugees	2	€ 10.117,50	
Cursus Programming with C#- code MOC2124 (ICT applicatie)	1	€ 7.122,15	
Cursus Roemeens	1	€ 6.654,75	
Cursus Salarisadministratie 5x2 dagdelen	1	€ 5.365,00	
Cursus Spaans	1	€ 6.470,00	
Cursus Update autotechniek	1	€ 5.236,00	
Cursus Waamemen	1	€ 5.476,50	
Duikopleiding 2E+3EQ 2008	2	€ 20.551,62	
Dynamisch volgen met Plaatsbepalingsapparatuur / SMART	2	€ 17.881,00	
Exec Master of busines administration (MBA)	1	€ 7.537,50	
GOO Rijopleiding (onopvallend rijden voor groep opsporen en onttrekken)	3	€ 15.930,00	
HBO E.: Organisatie psychologie	1	€ 7.812,81	
HBO Marketing	1	€ 7.705,25	
Ibase ontwerp cursus	1	€ 6.750,00	
IIOPSO Opleiding onopvallend opsporen	9	€ 74.999,97	
Individuele taaltraining Frans	1	€ 7.500,00	
Leergang Geweldsbeheersing, afstudeerr. Specialistische Operaties	10	€ 462.407,30	
Leergang Onderwijs Gevaarsbeheersing - 2e jaar	2	€ 97.932,00	
Leergang Persoonlijke en Functionele Integriteit	1	€ 5.950,00	
Leergang Persoonsbeveiliging	54	€ 3.282.930,00	
Leergang Terrorisme en contra	2	€ 25.000,00	
Leergang Terrorisme en Contraterorisme	1	€ 12.500,00	
Leertraject Spiegelbeeld, Loopbaanwaarden 1000 CRD	1	€ 6.379,11	
Master of Science in forensic computing	2	€ 11.000,00	
MBA	8	€ 131.707,00	
Motor - niveau motor opleiding arrestatieteam (MOAT) - opleiding	2	€ 12.510,00	
Motor opleiding DKDB	1	€ 7.672,00	
MS 5061 Sharepoint 2007 vervolg (training ICT applicatie)	1	€ 5.298,72	
Notebook 2009 training (ICT applicatie)	1	€ 49.420,62	
Onopvallend en veilig rijden l.b.v arrestatieteams (OVR)	1	€ 73.776,00	
Opleiding Sporencoördinatie	1	€ 8.946,00	
Opleiding analisten	21	€ 332.320,00	
Opleiding Basis leeractiviteiten begeleiden	1	€ 26.512,33	
Opleiding Bedrijfskunde informatica	1	€ 10.475,00	
Opleiding Betreden besloten plaats voor begeleidende specialisten	2	€ 18.365,00	
Opleiding betreden besloten plaatsen	1	€ 9.013,00	
Opleiding Digitaal rechercheren in forensische opsporingsonderzoeken	2	€ 17.146,00	
Opleiding Docentbegeleider/AKK. 290408	1	€ 5.031,32	
Opleiding Duiken	2	€ 24.522,00	
Opleiding Dynamisch volgen met Plaatsbepalingsapparatuur / SMART	2	€ 22.724,00	
Opleiding FI(H) technische opleiding werktuigkundige	1	€ 34.855,00	
Opleiding Gebruik van explosieven bij AOE-werkzaamheden	1	€ 7.851,00	
Opleiding Handelen in Zedenzaken	1	€ 7.000,00	
Opleiding HBO Bedr. inf.	2	€ 12.694,76	
Opleiding HBO IM (informatiemanagement)	1	€ 16.005,26	
Opleiding HBO personeelsmanagement	1	€ 9.100,00	

OPLEIDINGEN 2008/2009

OPLEIDING	AANTAL DEELNEMERS	KOSTEN	OPMERKINGEN
Opleiding Heimelijk gadeslaan van personen of zaken (HG)	4	€ 89.356,00	
Opleiding Het toepassen van Soc.Wetenschap in soc.	1	€ 16.543,00	
Opleiding Identificatie Dacty Sporen	1	€ 8.131,00	
Opleiding KO Aanhoudingen (Lg Pol.Spec. Gevaarsbeh.)	1	€ 50.116,09	
opleiding Master change management	1	€ 5.434,59	
Opleiding Milieurechercheonderzoek	1	€ 6.020,00	
Opleiding OBSO: HG (opsporen en onttrekken)	1	€ 12.803,00	
Opleiding Officier van Dienst-Politie (OvD-P)	2	€ 11.890,00	
Opleiding Onderhandelen	2	€ 15.918,16	
Opleiding Onopvallend en veilig rijden t.b.v arrestatieteams (OVR)	2	€ 18.444,00	
Opleiding Onopvallend en veilig rijden t.b.v observatieteams (OVR)	12	€ 110.654,00	
Opleiding Ontwikkelingsgericht personeelsbeleid	1	€ 10.608,00	
Opleiding Op heimelijke wijze waarnemen door tactisch rechercheur (HWTR)	47	€ 557.892,00	
Opleiding Operationele Criminaliteitsanalyse	4	€ 32.102,00	
Opleiding Opnemen Vertrouwelijke Communicatie	9	€ 72.213,93	
Opleiding Opsporingsambtenaar	1	€ 10.115,00	
Opleiding Outplacementbegeleiding	1	€ 7.300,00	
Opleiding Persoonlijk vakmanschap	2	€ 11.640,00	
Opleiding Preventie medewerker	1	€ 13.537,00	
Opleiding Programma Columbus 2008-2009(Netwerkend Werken en Intelligent Opsporen)	2	€ 11.500,00	
Opleiding Projectvoorbereiding	1	€ 6.300,00	
Opleiding Prostitutiecontrole en mensenhandel	1	€ 5.284,00	
Opleiding Rechercheren in een meer omvattende zaak (RIMOZ)	27	€ 258.866,00	
Opleiding Rechercheren op het internet	1	€ 13.600,00	
Opleiding Senior Politiezorg	15	€ 83.680,00	
Opleiding Specialistisch onderzoek plaats ongeval (OIPO 2)	3	€ 31.665,00	
Opleiding Spoedeisende hulpverlening	1	€ 6.108,60	
Opleiding Structureren van een meer omvattend Recherche onderzoek (SMOR)	1	€ 7.773,00	
Opleiding Veiligheidsassistent DKDB	15	€ 353.799,00	
Opleiding Verdieping verhoor (VvH)	2	€ 11.248,00	
Opleiding Video over IP; 'Basiskennis IP Netwerken'	3	€ 25.000,00	
Opleiding Vlieg instructeur/1818227	1	€ 39.756,57	
Opleiding Voertuigonderzoek personenauto's m.b.t. verkeersongevallen	9	€ 134.073,00	
Opleiding Voorbereiden en uitvoeren van gecompliceerde verhoren (VUG)	5	€ 59.880,00	
Opleiding Vuurwapen instructeur specialist (VIS)	2	€ 31.510,00	
Opleiding Werken op hoogte, level 2 - Specialist -	1	€ 12.679,00	
Opleiding Zicht op Cie (criminele inf eenheid)	1	€ 6.160,00	
Post-HBO cursus	2	€ 23.704,80	
Recherchekundige Master VOV 2008	16	€ 631.664,00	
Recherchekundige Master VOV 2009	7	€ 276.353,00	
Rijopleiding B aangepast tbv STO	4	€ 23.600,00	
Rij-opleiding Persoonsbeveiliging	6	€ 76.914,00	
Sharepoint MS 5060 en 5061 (training ICT applicatie)	2	€ 36.851,92	
Specialistische Rij opleiding Auto (SRO)	n.b.	€ 47.961,51	
Studie Bedrijfskundige Informatica	1	€ 10.472,00	
Studiereis Seattle	1	€ 6.850,00	
Studiereis Turkije Raad van Hoofdcomisarissen	1	€ 5.131,93	
Sturen en inrichten van Opsporing	1	€ 5.215,00	
Technische opleiding werktuigkundige	1	€ 10.353,00	
Training (maatwerk) TCP/IP en VoIP (ICT applicatie)	1	€ 10.710,00	
Training Adviesvaardigheden	2	€ 10.961,45	
Training Bestuur beleid en veiligheid	1	€ 5.490,00	
Training Citrix Server 4.0 Adm (training ICT applicatie)	1	€ 14.101,50	
Training Competentie zelfmanagement	1	€ 5.926,30	
Training Grenzen over	1	€ 7.250,00	
training I-Base gebruikerscursus	2	€ 13.387,50	
Training Internet Intell	1	€ 19.992,00	
Training Onopvallend en veilig rijden t.b.v observatieteams (OVR)	1	€ 6.148,00	
training Technisch binnendringen bij AOE-werkzaamheden	1	€ 5.635,00	

OPLEIDINGEN 2008/2009

OPLEIDING	AANTAL DEELNEMERS	KOSTEN	OPMERKINGEN
Training UNIX deel 1(training ICT Applicatie)	4	€ 34.878,90	
Training Verdieping verhoor (VVH)	6	€ 33.744,00	
Training Zakelijk Frans	1	€ 6.683,04	
Training Zelfsturing	1	€ 5.239,75	
Training, instructie EHBO	1	€ 22.854,02	
Trainingsuren Flight Simulator/nota 2008-106	1	€ 11.968,96	
Vaaropleiding	1	€ 6.930,00	
Vervolgcurus IP (ICT applicatie)	2	€ 17.136,00	
Vliegersopleiding	25	€ 3.218.011,86	
Vlieg instructie	2	€ 13.912,61	
Vliegopleiding Hell's 45-46581	20	€ 379.215,00	
VPN Firewall Juniper training ICT applicatie	2	€ 52.807,44	